

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 27 grudnia 2021 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że K. S. jako pracownik u płatnika składek (...) Sp. z o.o. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu oraz wypadkowemu od dnia 19 lipca 2021 roku.

W ocenie ZUS K. S. od 19 lipca 2021 r. nie wykonywała pracy u płatnika składek - (...) sp. z o.o., w ramach stosunku pracy a została zgłoszona do ubezpieczeń społecznych jedynie w celu uzyskania prawa do wypłaty świadczeń przysługujących osobie o statusie "pracownika". Wobec tego na podstawie art. 83 § 1 Kodeksu cywilnego w związku z art. 300 Kodeksu pracy należy stwierdzić, że umowa o pracę zawarta między stronami, jako zawarta dla pozorów, jest nieważna, a zatem z tytułu zawartej umowy o pracę K. S. u płatnika składek - (...) sp. z o.o., nie podlega ubezpieczeniom społecznym od 19 lipca 2021 r.

(decyzja – k. 164 verte – 167 załączonych do sprawy akt organu rentowego)

Odwołanie od w/w decyzji wniosła K. S. zaskarżając ją w całości i wnosząc o jej zmianę poprzez stwierdzenie, że podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu oraz wypadkowemu od dnia 19 lipca 2021 roku jako pracownik (...) sp. z o.o.

(odwołanie – k. 3-9)

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniosł o jego oddalenie oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych przytaczając argumentację jak w zaskarżonej decyzji.

(odpowiedź na odwołanie – k. 11-12)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Z zapisów zarejestrowanych w Krajowym Rejestrze Sądowym wynika, że (...) sp. z o.o. została wpisana do rejestru 4 lutego 2016 r. pod numerem (...).

(wypis z KRS – k. 157 verte – 160, k. 93-95 załączonych do sprawy akt organu rentowego)

Wnioskodawczyni została powołana uchwałą wspólników na prezesa zarządu (...) sp. z o.o. w dniu 23 listopada 2016 roku. Ów uchwała podjęta została na nadzwyczajnym zgromadzeniu wspólników spółki pod firmą (...) w dniu 6 stycznia 2019 roku.

(protokół – k. 112-112 verte załączonych do sprawy akt organu rentowego)

K. S. ma wykształcenie wyższe. W 2011 roku ukończyła studia na Uniwersytecie (...), Wydział E. – Socjologiczny na kierunku finanse i rachunkowość - specjalność bankowość.

(dyplom – k. 141 załączonych do sprawy akt organu rentowego)

Początkowo pomiędzy (...) sp. z o.o. reprezentowaną przez pełnomocnika spółki (...) (zleceniodawca), a K. S. (zleceniobiorca) doszło do zawarcia w dniu 1 stycznia 2021 roku umowy zlecenia. Wskazana umowa została zawarta na okres od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2021 r. Przedmiotem umowy zlecenia były czynności w zakresie nadzorowania działalności lokali spółki oraz reprezentacji spółki. Za wykonanie czynności określonych w umowie strony ustaliły wynagrodzenie w wysokości 2800,00 zł brutto.

(umowa zlecenia – k. 108-108 verte, k. 144-145 załączonych do sprawy akt organu rentowego)

Z umowy nazwanej umową o pracę z prezesem zarządu spółki wynika, iż została zawarta w dniu 1 lipca 2021 r. w związku z powołaniem K. S. na stanowisko prezesa zarządu spółki i powierzeniem jej szczególnych obowiązków związanych z faktycznym zarządzaniem spółką, K. S. zwana dalej pracownikiem oraz (...) sp. z o.o. zwana dalej spółką, za którą działał pełnomocnik spółki (...) zawarli umowę nazwaną umową o pracę. Zgodnie z ów umową K. S. została zatrudniona na czas nieokreślony, w wymiarze czasu pracy - 1/2 etatu, za wynagrodzeniem stałym w wysokości 2000,00 zł brutto i wynagrodzeniem zmiennym (zmienna część wynagrodzenia uzależniona jest od wyników finansowych osiągniętych przez spółkę w kolejnych latach obrotowych i ma charakter "premię za sukces").

(umowa – k. 105-106, k. 147-149 załączonych do sprawy akt organu rentowego)

Równoległe ze zgłoszeniem do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych u płatnika składek (...) sp. z o.o. - tj. od 19 lipca 2021 r., K. S. została zgłoszona do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych jako pracownik u innego płatnika składek. Płatnik ten w imiennych raportach miesięcznych składanych za K. S. wykazał wymiar czasu pracy – pełny etat.

(okoliczność bezsporna, orzeczenie lekarskie – k. 109 verte, 142 załączonych do sprawy akt organu rentowego)

Do zakresu obowiązków K. S. na stanowisku prezesa zarządu miało należeć między innymi:

1. Prowadzenie przedsiębiorstwa spółki;
2. (...) majątkiem spółki;
3. Opracowywanie strategii rozwoju spółki;
4. Przygotowywanie i realizacja odpowiedniej polityki marketingowej;
5. Reprezentacja spółki w sprawach sądowych;
6. Składanie dokumentów rozliczeniowych oraz innych niezbędnych dokumentów w ZUS.

(zakres obowiązków – k. 105 verte, k. 146 załączonych do sprawy akt organu rentowego)

W dniu 19 lipca 2021 roku skarżąca odbyła szkolenie BHP- instruktaż ogólny i stanowiskowy.

(karta szkolenia wstępnego – k. 109, 143 załączonych do sprawy akt organu rentowego)

Przedłożona korespondencja e-mail prowadzona przez i z ubezpieczoną opatrzona jest datami: 29.04.2021 r., 22.02.2021 r., 19.02.2021 r., 30.07.2021 r., 01.06.2021 r., 31.05.2021 r., 07.05.2021 r., 31.05.2021 r., 20.04.2021 r., 13.08.2021 r., 21.07.2021 r., 29.06.2021 r., 08.07.2021 r., 12.07.2021 r. 15-16.07.2021 r.,

(korespondencja e – mail – k. 88 verte – 89, k. 129-140, k. 124-127, k. 115-115, k. 73-74, verte załączonych do sprawy akt organu rentowego)

Na wniosku o wygaszenie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych z dnia 30.07.2021 r. widnieje podpis K. S. (prezesa zarządu).

(wniosek – k. k. 70, 128 załączonych do sprawy akt organu rentowego)

Podpis K. S. widnieje także na porozumieniu o współpracy handlowej nr (...), umowach zlecenia zawieranych przez przedmiotową spółkę reprezentowaną przez K. S. z: W. K., J. M., , aneksach do wskazanych umów zlecenia, umowie leasingowej, aneksie do umowy leasingowej z dnia 18. 07.2017 r., wniosku o zmianę warunków umowy w zakresie ubezpieczenia przedmiotu leasingu odpowiedzi na wezwanie do zapłaty z dnia 15.06.2021 r., wezwaniu do zapłaty z dnia 11.05.2021 r., fakturze VAT (...), piśmie z dnia 24.02.2017 r., wniosku z dnia 06.07.2021 r., zaświadczeniu o zatrudnieniu z dnia 16.06.2021 r., korespondencji z bankiem, umowie leasingu, umowie z dnia 08.12.2016 r.,

wypowiedzeniach z dnia 11.03.2021 r., fakturze VAT (...), wypowiedzeniu z dnia 20.07.2021 r., fakturze z dnia 02.08.2021 r., umowie rachunku bieżącego, wniosku o przyznanie limitu dopuszczalnego, potwierdzeniu przyznania limitu dopuszczalnego, arkusza informacyjnym dla deponentów, oświadczeniu z dnia 03.06.2019 r., potwierdzeniu uruchomienia usługi (...), oświadczeniu z dnia 21.07.2021 r., potwierdzeniu otwarcia rachunku i rachunku VAT, oświadczeniu o rezydencji podatkowej, polisie ubezpieczeń komunikacyjnych, porozumieniu z dnia 11.04.2019 r., umowie podnajmu z dnia 23.02.2019 r.

(umowa podnajmu – k. 12-15, porozumienie – k. 16-18, polisa – k. 21 verte – 22, potwierdzenie – k. 24-24 verte, oświadczenie – k. 33, k. 26, k. 23 arkusz – k. 36, potwierdzenie – k. 37 verte, k. 27, wniosek – k. 37, umowa – k. 38-38 verte, wypowiedzenia – k. 44-44 verte, k. 43 verte, umowa – k. 45-47, umowa leasingu – k. 48-49, korespondencja z bankiem - k. 52, k. 54, k. 25, zaświadczenie – k. 55 verte, wniosek – k. 55, pismo – k. 56, faktura – k. 57, k. 43, k. 42, wezwanie do zapłaty – k. 58 verte, odpowiedź – k. 58, wniosek – k. 68-68 verte, aneks – k. 76, umowa leasingowa – k. 79, umowa zlecenia – k. 67-67 verte, k. 83-83 verte, 85-85 verte, aneks – k. 82, k. 84, porozumienie – k. 86-86 verte załączonych do sprawy akt organu rentowego)

Z przedłożonej indywidualnej karty obecności i pracy wynika, że ubezpieczona była obecna w pracy:

- w lipcu 2021 roku – od dnia 19 lipca 2021 r. do dnia 30 lipca 2021 r. z wyłączeniem weekendów;
- w sierpniu 2021 roku – od dnia 2 sierpnia 2021 r. do dnia 17 sierpnia 2021 r. z wyłączeniem weekendów;

(karta obecności – k. 103-103 verte załączonych do sprawy akt organu rentowego)

Z dniem 17 sierpnia 2021 roku skarżąca udzieliła R. W. pełnomocnictwa do wykonywania wszystkich czynności związanych z pełnieniem funkcji prezesa zarządu spółki G. (...).

(pełnomocnictwo – k. 107 załączonych do sprawy akt organu rentowego)

Płatnik składek w imiennych raportach miesięcznych o wypłaconych świadczeniach i przerwach w opłacaniu składek wykazał od 18 sierpnia do 19 września 2021 r. - wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy finansowane ze środków pracodawcy. Od 20 września do 10 grudnia 2021 r. K. S. wystąpiła z roszczeniem o wypłatę zasiłku chorobowego przypadającego w okresie ciąży.

(okoliczności bezsporne)

Aktywa i pasywa przedmiotowej przedstawiały się następująco:

- na dzień 31.12.2016 roku – 83 011,52 zł (aktywa) i 83 011,52 zł (pasywa);
- na dzień 31.12.2017 roku – 122 023,81 zł (aktywa) i 122 023,81 zł (pasywa);
- na dzień 31.12.2018 roku – 150 516,81 zł (aktywa) i 150 516,81 zł (pasywa);
- na dzień 30.06.2019 roku – 175 255,24 zł (aktywa) i 175 255,24 zł (pasywa)

(sprawozdania finansowe – k. 96-102, bilans – k. 113-114, k. 110-111 załączonych do sprawy akt organu rentowego)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dokumenty zawarte w aktach organu rentowego których prawdziwości żadna ze stron nie kwestionowała.

Podkreślić należy też, że K. S. oraz zainteresowana spółka (...) sp. z o.o., mimo prawidłowego wezwania, nie stawili się na wyznaczony termin rozprawy (16 maja 2022 roku, 4 lipca 2022 roku), pozbawiając się tym samym możliwości złożenia zeznań, a zatem możliwości dowodzenia swoich racji przed Sądem.

Ponadto zarówno K. S. będąc zobowiązana do przedłożenia nazw placówek i adresów podmiotów, w których się leczyla w związku z niezdolnością do pracy, jak i spółka (...) sp. z o.o. będąc zobowiązana do złożenia dokumentacji potwierdzającej dokonanie przelewów co miesięcznego wynagrodzenia dla K. S., złożenia dokumentacji dotyczącej przychodów i dochodów w spornym okresie w rozbiciu na miesiące, dokumentacji osobowej dotyczącej K. S. w oryginale, przedłożenia listy osób zatrudnionych w firmie w przedmiotowym okresie ze wskazaniem okresów na jakie były zatrudnione, wysokości wynagrodzenia, podstawy prawnej zatrudnienia oraz w przypadku osób zatrudnionych na umowę o pracę na jaki wymiar pomimo kilkukrotnego wezwania przez sąd do przedłożenia w/w dokumentów z nałożonych obowiązków nie wywiązali się.

W ocenie Sądu Okręgowego brak jest jakichkolwiek wiarygodnych dowodów potwierdzających wykonywanie w spornym okresie pracy przez ubezpieczoną w ramach stosunku pracy. Na okoliczność prawdziwości twierdzeń odwołania zostały złożone wyłącznie dowody z dokumentów w postaci dokumentacji kadrowo - osobowej, która jednak nie jest wystarczająca do ustalenia faktycznego podjęcia zatrudnienia. Brak jest także dowodów, że czynności wynikające z zakresu obowiązków mogły być wykonywane przez ubezpieczoną jako praca podporządkowana pracodawcy (pod kierownictwem pracodawcy), wykonywana w sposób ciągły, odpłatny, na rzecz i ryzyko pracodawcy. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie potwierdza, aby ktokolwiek w jakikolwiek sposób kierował czynnościami wykonywanymi przez ubezpieczoną w szczególności, aby wskazywał na konkretne bieżące zadania do realizacji związane z powierzonym stanowiskiem oraz rozliczał ją z wykonywanej pracy.

Podkreślić należy, że istotną bowiem cechą stosunku pracy jest podporządkowanie pracownika kierownictwu pracodawcy, a jego brak jak w omawianym przypadku stanowi wystarczającą przesłankę aby uznać, że wykonywana praca nie jest świadczona w ramach stosunku pracy (art. 22 § 1 k.p.).

Dodać należy także, że samo sporządzenie dokumentacji pracowniczej nie świadczy o tym, że stosunek pracy był wykonywany w ramach pracowniczego podporządkowania. O tym decydują każdorazowo w konkretnym stanie faktycznym dowody potwierdzające nie tylko to, że osoba zgłoszona do ubezpieczeń społecznych z tytułu pracowniczego stosunku faktycznie wykonywała na rzecz płatnika składek czynności odpowiadające zakresowi obowiązków na powierzonym jej stanowisku pracy, ale również to, że wykonywała je w sposób charakterystyczny dla stosunku pracy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie podlega oddaleniu.

Zgodnie z treścią art.6 ust.1 punkt 1, art.8 ust.1 i art.11 ust.1 i art.12 ust.1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U.2022.0.1009 t.j.) pracownicy, to jest osoby pozostające w stosunku pracy, podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym.

Stosownie do treści art. 1 ust 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U.2021.0.1133 t.j.) osobom tym, w razie choroby lub macierzyństwa, przysługują świadczenia pieniężne na warunkach i w wysokości określonych ustawą.

W myśl art. 4 w ust. 1 ustawy zasiłkowej ubezpieczony podlegający obowiązkowo ubezpieczeniu nabywa prawo do zasiłku chorobowego po upływie 30 dni nieprzerwanego ubezpieczenia chorobowego.

Zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych przyjęło jednolicie, że o zakwalifikowaniu zatrudnienia jako czynności pracownicznych, nie rozstrzygają przepisy prawa handlowego, lecz przepisy charakteryzujące stosunek pracy (por. Sąd Najwyższy w wyroku z dn. 17.12.1996 r., II UKN 37/96, OSNAPiUS 1997 nr 17, poz. 320 oraz z dn. 5.02.1997 r., II UKN 86/96, OSNAPiUS 1997 nr 20, poz. 404). Generalnie stwierdzić należy, że sam fakt wykonywania czynności i pobierania za nie wynagrodzenia, nie przesądza o charakterze umowy łączącej członka zarządu ze spółką. W wyroku z dnia 6 października 2004 roku, sygn. akt I PK 488/03 (OSNP 2006 nr 1, poz. 7) Sąd Najwyższy zawarł pogląd, iż ocena, czy z członkiem zarządu spółki

handlowej została zawarta umowa o pracę, przez dopuszczenie do jej wykonywania, zależy od okoliczności konkretnej sprawy w zakresie dotyczącym celów, do jakich zmierzały strony (czy zawarcie umowy nie stanowiło obejścia prawa) oraz zachowania elementów konstrukcyjnych stosunku pracy, w tym, w szczególności, cechy podporządkowania pracownika w procesie świadczenia pracy.

O uznaniu stosunku łączącego dwa podmioty za stosunek pracy rozstrzygają przepisy prawa pracy.

Definicja pracownika, na gruncie prawa ubezpieczeń społecznych, została zawarta w przepisie art.8 ust.1 ww. ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, który stanowi, iż za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy. Pojęcie stosunku pracy o jakim mowa w art.8 ust.1 ww. ustawy jest równoznaczne z pojęciem stosunku pracy definiowanym przez art.22 k.p. (wyrok SN z 13.07.2005 r., I UK 296/04, OSNP 2006/9-10/157).

Według art. 22 § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 roku kodeks pracy, przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem.

Do cech pojęciowych pracy stanowiącej przedmiot zobowiązania pracownika w ramach stosunku pracy należą osobiste i odpłatne jej wykonywanie w warunkach podporządkowania. Zgodnie ze stanowiskiem judykatury stosunek ubezpieczeniowy jest następczy wobec stosunku pracy i powstaje tylko wówczas, gdy stosunek pracy jest realizowany. Jeżeli stosunek pracy nie powstał bądź też nie jest realizowany, wówczas nie powstaje stosunek ubezpieczeniowy, nawet jeśli jest odprowadzana składka na ubezpieczenie społeczne (wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 17 stycznia 2006 roku III AUa 433/2005, Wspólnota (...)). Podleganie pracowniczemu tytułowi ubezpieczenia społecznego jest uwarunkowane nie tyle opłacaniem składek ubezpieczeniowych, ile legitymowaniem się statusem pracownika rzeczywiście świadczącego pracę w ramach ważnego stosunku pracy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2005 roku o sygn. akt II UK 43/05, OSNAPiUS rok 2006/15 – 16/251).

W niniejszej sprawie wnioskodawczyni i płatnik w dniu 1 lipca 2021 r. r. zawarli umowę o pracę, która z formalnego punktu widzenia stanowiła stosowną podstawę do zastosowania w/w regulacji ustawy zasiłkowej. Ważność tej umowy została jednak – słusznie – zakwestionowana przez organ rentowy. W ocenie organu rentowego przedmiotowa umowa była czynnością pozorną, mającą na celu obejście przepisów prawa i uzyskanie świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

Należy podkreślić, że Sąd Okręgowy podziela stanowisko ZUS, co do tego, że zakwestionowana umowa o pracę miała głównie na celu ominięcie przepisów prawa i uzyskanie tytułu do ubezpieczenia społecznego przez wnioskodawczynię. Zdaniem Sądu wnioskodawczyni i zainteresowany płatnik nie wykazali, że ubezpieczona faktycznie wykonywała czynności odpowiadające umówionej rodzajowo pracy w ramach rzeczywiście nawiązanego stosunku pracy.

W ocenie Sądu poczynione w sprawie ustalenia uzasadniają twierdzenie, że zakwestionowana przez ZUS umowa o pracę pomiędzy wnioskodawczynią a płatnikiem składek z 1 lipca 2021 roku została zawarta dla pozorów, to jest bez zamiaru realizacji obowiązków z niej wynikających, a jedynie w celu uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Umowa taka z mocy art. 83 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p. jest nieważna.

Zgodnie z treścią art. 83 k.c. w związku z art. 300 k.p. nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Złożenie oświadczenia woli dla pozorów oznacza, że osoba oświadczająca wolę nie chce, aby powstały skutki prawne, jakie zwykle prawo łączy ze składanym przez nią oświadczeniem. Inaczej mówiąc strony niejako udają, że dokonują jakiejś czynności prawnej np. zawierają umowę o pracę.

Podleganie pracowniczym ubezpieczeniom społecznym jest uwarunkowane nie tyle opłacaniem składek ubezpieczeniowych, ale legitymowaniem się statusem pracownika rzeczywiście świadczącego umówioną rodzajowo pracę w ramach ważnego stosunku pracy a nie jedynie pozorującego ta prace, nawet w miejscu pracy, dla możliwości zabezpieczenia dowodów w ewentualnym sporze z organem emerytalnym. Podkreślenia w tym miejscu wymaga, na co Sąd Najwyższy wielokrotnie zwracał uwagę, iż nie skutkuje w sferze prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego taka umowa o pracę, która nie wiąże się z wykonywaniem tej umowy, a zgłoszenie do ubezpieczenia następuje tylko

pod pozorem istnienia tytułu ubezpieczenia w postaci zatrudnienia. Chodzi tu zatem o "fikcyjne" zawarcie umowy, gdzie następuje zgłoszenie do ubezpieczenia społecznego jako pracownika osoby, która w rzeczywistości pracy nie świadczyła /por. wyrok Sądu Najwyższego z 16 marca 1999 r. II UKN 512/98, opubl: OSNAPiUS rok 2000, Nr. 9, poz. 36; wyrok Sądu Najwyższego z 28 lutego 2001 r. II UKN 244/00, opubl: OSNAPiUS rok 2002, Nr. 20, poz. 496; wyrok Sądu Najwyższego z 17 grudnia 1996 r. II UKN 32/96, opubl: OSNAPiUS rok 1997, Nr. 15, poz. 275; wyrok Sądu Najwyższego z 4 sierpnia 2005 r. II UK 320/04, opubl: OSNAPiUS rok 2006, Nr. 7-8, poz. 122; wyrok Sądu Najwyższego z 4 sierpnia 2005 r. II UK 320/04, opubl: OSNAPiUS rok 2006, Nr. 7-8, poz. 122; wyrok Sądu Najwyższego z 25 stycznia 2005 r. II UK 141/04, opubl: OSNAPiUS rok 2005, Nr. 15, poz. 235, str. 712/.

Tytułem do ubezpieczenia, z którym przepisy prawa ubezpieczeń społecznych łączą podleganie ubezpieczeniu i prawo do świadczeń, miało być w przedmiotowej sprawie zatrudnienie, jako wykonywanie pracy w ramach stosunku pracy. Nie jest istotne przy tym, czy strony miały realny zamiar zobowiązania się – przez pracownika do wykonywania pracy a przez pracodawcę do przyjmowania tego świadczenia i wypłacania wynagrodzenia, lecz to czy zamiar taki został w rzeczywistości zrealizowany.

Pozorność wyraża się w braku zamiaru wywołania skutków prawnych i jednoczesnym zamiarze stworzenia okoliczności mających na celu zmylenie osób trzecich. Istotne znaczenie ma niezgodność między aktem woli a jego uzewnętrznieniem. Założeniem unormowania jest zgoda drugiej osoby na złożenie oświadczenia woli dla pozorów.

W sytuacji, gdy wolą stron zawierających umowę było faktyczne nawiązanie stosunku pracy i doszło do świadczenia pracy za wynagrodzeniem, sama świadomość jednej ze stron umowy, a nawet obu stron, co do wystąpienia w przyszłości zdarzenia uprawniającego do świadczeń z ubezpieczenia społecznego, nie daje podstawy do uznania, że umowa miała na celu obejście prawa (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 lipca 2008 r., sygn. akt II UK 334/07).

Sąd Okręgowy w całości podziela stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 24 lutego 2010 roku w sprawie o sygn. akt II UK 204/09 (Lex nr 590241), iż o tym, czy strony istotnie nawiązały stosunek pracy stanowiący tytuł ubezpieczeń społecznych nie decyduje samo formalne zawarcie umowy o pracę, wypłata wynagrodzenia, przystąpienie do ubezpieczenia i opłacenie składki, wystawienie świadectwa pracy, ale faktyczne i rzeczywiste realizowanie elementów charakterystycznych dla stosunku pracy, a wynikających z art. 22 § 1 k.p. Istotne więc jest, aby stosunek pracy zrealizował się przez wykonywanie zatrudnienia o cechach pracowniczych.

Nadto Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25 stycznia 2005 roku (II UK 141/04, OSNP 2005/15/235), stwierdza, że stronom umowy o pracę, na podstawie której rzeczywiście były wykonywane obowiązki i prawa płynące z tej umowy, nie można przypisać działania w celu obejścia ustawy (art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p.).

W uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2010 roku w sprawie o sygn. akt I UK 43/10 (Lex nr 619658) wskazano, że umowa o pracę jest zawarta dla pozorów, a przez to nie stanowi tytułu do objęcia ubezpieczeniami społecznymi, jeżeli przy składaniu oświadczeń woli obie strony mają świadomość, że osoba określona w umowie jako pracownik nie będzie świadczyć pracy, a podmiot wskazany jako pracodawca nie będzie korzystać z jej pracy, czyli strony z góry zakładają, iż nie będą realizowały swoich praw i obowiązków wypełniających treść stosunku pracy.

W świetle poczynionych ustaleń faktycznych należy stwierdzić, że mamy do czynienia z pozornością zawarcia umowy o pracę przez wnioskodawczynię z płatnikiem składek.

Głównym celem zawarcia umowy o pracę winno być nawiązanie stosunku pracy, a jedynie rezultatem i pośrednim celem zatrudnienia jest uzyskanie wskazanych korzyści. Podkreślić przy tym należy, że zarówno przepisy prawa pracy, prawa ubezpieczeń społecznych, jak i przepisy ustrojowe pozwalają kształtować elementy stosunku pracy zgodnie z wolą stron.

Zdaniem Sądu, nie ulega wątpliwości, że sporna umowa o pracę sporządzona przez strony miała charakter fikcyjny. Postępowanie dowodowe nie wykazało, aby odwołująca wykonywała czynności w ramach tej umowy o pracę, albowiem brak na to jakichkolwiek obiektywnych wiarygodnych dowodów.

Tutejszy sąd chciałby zauważyć, że pomiędzy (...) sp. z o.o. reprezentowaną przez pełnomocnika spółki (...) (zleceniodawca), a K. S. (zleceniobiorca) doszło do zawarcia w dniu 1 stycznia 2021 roku umowy zlecenia. Przedmiotem umowy zlecenia były czynności w zakresie nadzorowania działalności lokali spółki oraz reprezentacji spółki. Następnie z umowy nazwanej umową o pracę z prezesem zarządu spółki wynika, iż została zawarta w dniu 1 lipca 2021 r. w związku z powołaniem K. S. na stanowisko prezesa zarządu spółki i powierzeniem jej szczególnych obowiązków związanych z faktycznym zarządzaniem spółką. Z przedłożonego zakresu obowiązków wynikało także, że do zadań skarżącej na stanowisku prezesa zarządu miało należeć między innymi: prowadzenie przedsiębiorstwa spółki czy reprezentacja spółki w sprawach sądowych. W ocenie sądu charakter podejmowanych przez odwołującą czynności w ramach umowy o pracę z płatnikiem w porównaniu z tymi, które wypełniała świadcząc dla niego pracę w ramach zawartej wcześniej umowy zlecenia w żaden znaczący sposób nie uległ zmianie. Skoro charakter owych czynności był analogiczny to nie sposób uznać że faktycznie po stronie płatnika składek istniała realna potrzeba gospodarcza pozyskania nowego pracownika. K. S. została powołana uchwałą wspólników na prezesa zarządu (...) sp. z o.o. w dniu 23 listopada 2016 roku, a od dnia 1 stycznia 2021 roku jak już wskazano powyżej świadczyła pracę na rzecz przedmiotowej spółki w ramach umowy zlecenia. Ponadto przy uwzględnieniu, iż równolegle ze zgłoszeniem do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych u płatnika składek (...) sp. z o.o. - tj. od 19 lipca 2021 r., K. S. została zgłoszona do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych jako pracownik u innego płatnika składek trudno uznać, nawet przy uwzględnieniu argumentacji wnioskodawczynie zaprezentowanej w odwołaniu, że z punktu widzenia praktycznego mogła ona w istocie świadczyć pracę na dwóch różnych etatach, tym bardziej że była w ciąży.

Przejsie na zwolnienie lekarskie w krótkim czasie od zawarcia spornej umowy (od 18 sierpnia do 19 września 2021 r. - wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy finansowane ze środków pracodawcy. Od 20 września do 10 grudnia 2021 r. K. S. wystąpiła z roszczeniem o wypłatę zasiłku chorobowego przypadającego w okresie ciąży) wskazują na prawdziwe intencje stron spornej umowy, tj. stworzenia ochrony ubezpieczeniowej i zagwarantowania wnioskodawczynie świadczeń w przyszłości.

Zdaniem Sądu analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego prowadzi do wniosku, że ubezpieczona w spornym okresie zatrudnienia miała zawartą umowę o pracę, ale nie wykazała, by faktycznie ją wykonywała, nadto, że wykonywała ją w ramach pracowniczego podporządkowania. W tym aspekcie Sąd wprawdzie miał na względzie znajdującą się w aktach organu rentowego korespondencję e-mail prowadzoną przez i z ubezpieczoną, a także obszerną dokumentację w postaci m.in.: umowy podnajmu, umowy leasingu, korespondencji z bankiem, faktur, aneksów na których to dokumentach widniał podpis K. S.. Dokumenty te jednak w ocenie sądu nie świadczą o faktycznym wykonywaniu pracy przez skarżącą na rzecz przedmiotowej spółki w innym zakresie niż kierowanie sprawami spółki i reprezentowanie jej na zewnątrz. Co znamienne także brak jest dowodu na to, że ubezpieczona była kontrolowana z realizacji powierzonego jej zakresu obowiązków. Nie wiadomo kto określał jej zadania i kto je kontrolował.. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie potwierdza, aby pracodawca kierował pracą ubezpieczonej, w szczególności, aby wskazywał na konkretne bieżące zadania do realizacji związane z powierzonym stanowiskiem, które by modyfikował biorąc pod uwagę ilość i wyniki pracy dotychczas wykonanej. Jest to istotne, jeżeli uwzględni się, że zatrudnienie pracownicze odwołuje się do staranności, a nie rezultatu. Ze zgromadzonego materiału dowodowego nie wynika także, aby płatnik składek wydawał polecenia, co do bieżącego wykonywania pracy.

Ustawodawca zastrzegł w przepisie art. 22 § 1 k.p., że pracownik wykonuje pracę pod kierownictwem pracodawcy, przy czym nie zdefiniował tej cechy zatrudnienia. W literaturze przedmiotu wyinterpretowano, że kierownictwo pracodawcy przejawia się w poleceniach, podporządkowaniu organizacyjnym oraz podporządkowaniu represywnym i dystrybutywnym. Nie jest jednak jasne, czy wszystkie przejawy kierownictwa pracodawcy muszą występować jednocześnie i z pełnym nasileniem. Zmieniające się warunki i potrzeby świadczenia pracy zrodziły dylemat. Sprowadza się on do pytania czy niewystępowanie w trakcie zatrudnienia (lub występowanie w ograniczonym rozmiarze) poleceń podmiotu zatrudniającego, jak również pozostałych cech kierownictwa, pozwala na uznanie istnienia stosunku pracy. Wydaje się, że odpowiedzią orzecznictwa jest konstrukcja podporządkowania autonomicznego. Sąd Najwyższy przyjął, że podporządkowanie pracownika (art. 22 § 1 k.p.) może polegać na określeniu przez pracodawcę czasu pracy i wyznaczeniu zadań, natomiast co do sposobu ich realizacji pracownik ma

pewien zakres swobody (Wyrok SN z dnia 7.09.1999 r., I PKN 277/99, OSNAPiUS 2001 nr 1, poz. 18, wyrok SN z dnia 04.04.2002 r., I PKN 776/00 OSNP 2004 nr 6, poz.94.). Do koncepcji tej nawiązywał Sąd Najwyższy również w późniejszych orzeczeniach (Wyrok SN z dnia 7.03.2006 r., I PK 146/05, OSNP 2007, nr 5-6, poz. 67, postanowienie SN z dnia 11 października 2007 r., III UK 70/07, OSNP 2008, nr 23-24, poz. 366). Konstatacja ta jest ważna, gdy założy się, że praca pod kierownictwem w myśl art. 22 § 1 k.p., jest jedną z najważniejszych cech w procesie typizacji charakteru stosunku prawnego łączącego strony (wyrok SN z dnia 20.03.1965 r., III PU 28/64, OSNCP 1965, nr 9, poz. 157).

Biorąc pod uwagę powyższe, w ocenie Sądu Okręgowego analizowany stosunek prawny z pewnością nie zawierał elementu charakterystycznego dla umowy o pracę, a mianowicie wykonywania pracy w ramach podporządkowania pracowniczego i pod kierownictwem pracodawcy.

Dodać należy, że swoboda kontraktowa stron nie jest wartością absolutną. Strony mogą łączyć się dowolną więzią prawną, w tym umową o pracę, ale wybierając ten model zatrudnienia zobowiązane są przestrzegać jego cech charakterystycznych. O wykreowaniu stosunku pracy nie decyduje wyłącznie wola stron. Jest ona nieodzowna przy nawiązaniu zatrudnienia pracowniczego, jednak w sytuacji, gdy strony realizują więź prawną w oderwaniu od jej konstrukcyjnych cech, możliwe i konieczne jest zweryfikowanie charakteru prawnego zobowiązania. Zapatrywanie to wynika z przyjęcia założenia, że o rodzaju umowy decydują w pierwszej kolejności przepisy prawa.

W ocenie Sądu pomimo, że motywacja towarzysząca zawarciu umowy o pracę jest nieistotna, to jednak należy wskazać, że wykonywanie przez ubezpieczoną czynności na rzecz płatnika nie odpowiada reżimowi stosunku pracy, co skutkuje przyjęciem, że wnioskodawczyni i Spółka nie realizowali więzi o znamionach pracowniczych.

W ocenie Sądu powyższe rozważania świadczą o tym, że nie było wolą stron zawieranie umowy o pracę. A zatem nie było zamiarem stron świadczenie pracy w ramach zawartej umowy o pracę, a jedynie możliwość uzyskania tytułu do ubezpieczenia społecznego przez wnioskodawczynię. Zawarta umowa o pracę stanowić miała narzędzie do realizacji tego celu. Fikcyjne, czyli tylko pozorne zawarcie umowy o pracę, nie mogło stanowić podstawy do objęcia wnioskodawczyni obowiązkowymi ubezpieczeniami pracowniczymi. W stanie faktycznym niniejszej sprawy należy stwierdzić, że umowa o pracę pomiędzy wnioskodawczynią a płatnikiem składek została zawarta dla pozor, gdyż stwierdzono, że wnioskodawczyni nie wykonywała w rzeczywistości umówionej pracy a strony umowy miały zamiar wywołania innych skutków prawnych niż te, które wynikają z umowy o pracę.

Należy także zwrócić uwagę, że w okresie niezdolności do pracy wnioskodawczyni, nie zostało wykazane, kto przejął jej obowiązki. Powyższego nie zmienia okoliczność, że z dniem 17 sierpnia 2021 roku skarżąca udzieliła R. W. pełnomocnictwa do wykonywania wszystkich czynności związanych z pełnieniem funkcji prezesa zarządu spółki G. (...).

Zdaniem Sądu Okręgowego w Łodzi nie ma wątpliwości, że sporna umowa o pracę miała charakter fikcyjny. Stanowisko takie uzasadniają ustalone okoliczności faktyczne. W niniejszej sprawie nie wykazano, że w ramach zawartej spornej umowy o pracę doszło do nawiązania i realizacji stosunku pracy.

Mając na uwadze wszystkie poczynione wyżej rozważania, Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie, orzekając, jak w punkcie 1 sentencji wyroku.

O kosztach Sąd orzekł jak w pkt. 2 sentencji wyroku, zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik postępowania wynikającą z art. 98 k.p.c. Na koszty złożyło się wyłącznie wynagrodzenie pełnomocnika ZUS w osobie radcy prawnego, którego wysokość ustalono zgodnie z § 9 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r., poz. 1800).